

ма правописания, в результате которой буква β была заменена буквой ss в большинстве немецких слов: таким образом, β больше не используется после кратко произносимых гласных; но все еще используется после долгих гласных, а также после дифтонгов [2].

Без критики новых правил правописания не обошлось. Большинство немцев враждебно отнеслись к правилам правописания, ведущие издательства призвали к бойкоту новой орфографии, но нововведений избежать не удалось, и миллионам людей во всем немецкоязычном мире пришлось заново учиться читать и писать. Некоторые немцы называли эту реформу правописания национальной катастрофой [3].

До 2017 года у Eszett не было титульной версии. С одной стороны, это имело смысл, потому что нет слов, начинающихся с этой буквы, но с другой стороны, это становится проблемой, приходится писать слово полностью заглавными буквами. Чтобы решить эту проблему, немцы официально представили титульную версию Eszett в 2017 году.

В немецких словарях Eszett обычно приравнивается к двойному S для упорядочивания слов, но это не значит, что можно поставить между ними знак равенства. Потому что Eszett используется либо после долгих гласных, либо после дифтонгов (комбинации гласных eu, au, ei и т. д.), В то время как двойной SS означает, что гласный перед ним должен произноситься кратко.

Некоторые называют эту букву Eszett, другие называют её острой S. Но независимо от того, как мы её называем, буква β – это совершенно особая буква. Почему она такая необычная и как она возникла – вот эти загадки мы и хотели прояснить.

Литература:

1. Милукова Н.А., Норк О.А. Фонетика немецкого языка. / Н.А. Милукова, О.А. Норк – М: «Академия», 2004. – 176.
2. Phonotheek. Deutsch als Fremdsprache. Arbeitsbuch. Hrsg. von Eberhard Stock und Ursula Hirschfeld. Leipzig, Berlin, München, Wien, Zürich, New York: Langenscheidt, Verlag Enzyklopädie, 1996. – 208.
3. Erms H.W., Munske H. H. Die Rechtschreibreform. Pro und Kontra. // H. W.Erms, H. H. Munske – Berlin: Erich Schmidt Verlag, 1997. – 264.

ЭТЫМАЛОГІЯ НАЗВАЎ МЕСЯЦАЎ У КАЛЕНДАРАХ РОЗНЫХ НАРОДАЎ

Паўлоўскі Дз.М.,

*вучань 11 “Б” класа ДУА “Сярэдняя школа № 32 г. Магілёва”,
г. Магілёў, Рэспубліка Беларусь*

Навуковы кіраўнік – Кайданава В.В., настаўнік беларускай мовы і літаратуры

Дадзенае даследаванне мае на ўвазе выяўленне магчымых шляхоў пераходу слова з адной мовы ў іншую. Магчыма, што назвы месяцаў запазычаныя? У якой краіне яны з'явіліся ўпершыню? І хто ў каго запазычыў гэтыя назвы?

Мэта: даследаванне паходжання назваў месяцаў у мовах розных народаў.

Для дасягнення пастаўленай мэты нам неабходна вырашыць наступныя задачы:

1. Даць азначэнне паняццям “этымалогія”, “каляндар”, даць характарыстыку відам календароў.
2. Прааналізаваць этымалогію назваў месяцаў і даць ім параўнальную характарыстыку.
3. Вызначыць паходжанне назваў месяцаў;
4. Даказаць, што пэўныя назвы месяцаў у розных мовах маюць адзінае этымалагічнае паходжанне.

5. Вызначыць сувязь назваў месяцаў з народнымі працоўнымі традыцыямі і адлюстраваннем іх у народных прыметах, святах, вуснай народнай творчасці ў беларускай мове.

Існуе шмат крыніц утварэння слоў у беларускай мове. Гэта і спрадвечна-беларускія словы, і іншамовныя, і царкоўна-славянскія. Так як выразная сістэма этымалогіі адсутнічае, то гэта паказвае на розныя падыходы да паходжання назваў месяцаў.

Прадмет даследавання: звесткі аб крыніцах паходжання назваў месяцаў.

Аб'ект даследавання: назвы месяцаў у рускай, фінскай, нямецкай, англійскай і беларускай мовах

Метады даследавання:

- метады вывучэння тэарэтычнай літаратуры;
- пошукавы метады пры арганізацыі этапу збору матэрыялу;
- метады сістэматызацыі і класіфікацыі;
- сацыяльнае апытванне;
- абагульняючы і аналітычны метады.

Назвы месяцаў у рускай мове.

Напрыклад, яанвар (сечень, студзень, просінец) – спрадвечнае руская назва месяца. Літаральна азначае «родзіць» (сонца-Ра). Назва гэта ўтворана ад старажытнага рускага кораня «жонка» (жена-), які пазначае парадзіху, і суфікса –арь. Ёсць і іншыя мянушкі гэтаму месяцу, напрыклад, студінец, сцюжань (сцюдзёны) і інш. На Русі месяц студзень быў першапачаткова адзінаццатым па ліку, бо першым лічыўся сакавік, калі ж год стаў лічыцца з верасня, студзень стаў пятым; нарэшце, з 1700 г., з часу перамены, зробленай у нашым леталічэнні Пятром Вялікім, гэты месяц стаў першым.

Назвы месяцаў у фінскай мове.

Першы месяц года студзень – tammiuu. У старажытнай фінскай мове слова tammi азначала “цэнтр”, “восць”, “сарцавіна дрэва” і такім чынам паказвала на тое, што месяц прыпадае на сярэдзіну цяжкіх зімовых месяцаў. У сучаснай фінскай мове tammi – дуб, магутнае дрэва з цвёрдай драўнінай. Студзень – самы лепшы час нарыхтоўваць драўніну для будаўніцтва і вырабу мэблі.

Назвы месяцаў у англійскай мове.

Назвы месяцаў у англійскай мове выцеклі з рымскіх традыцый, якія заставаліся на тэрыторыі брытанскіх астравоў каля чатырох стагоддзяў. За гэты доўгі час яны ўнеслі сваю культуру, мову і стварылі цэлыя гарады на астравах і натуральна каляндар.

Яануар – студзень, названы ў гонар бога Януса. Па легендзе, ён меў два лікі, адзін глядзеў наперад, а другі назад, такім чынам, ён мог бачыць пачатак і канец года. Ён быў богам варт.

Назвы месяцаў у нямецкай мове.

Яануар (студзень) быў у старажытнарымскім календары адзінаццатым месяцам. Студзень быў названы ў гонар рымскага бога Janus, двухгаловага вяртаўніка дзвярэй.

Назвы месяцаў у беларускай мове.

Студзень. Зіма ў поўнай меры ўступіла ў свае правы. Надвор'е ўсталёўваецца халоднае і нават сцюдэнае. Назва адпавядае характару першага месяца: студзень – значыць, сцюдзёны. У гэты час на зямлю звычайна прыходзілі моцныя халады. Па ім нашы продкі вызначалі, якім меўся быць набытак: “Студзень пагодны – год будзе плодны. Студзень мяце – ліпень залье. У студзені маразы – на полі ўраджай.”

Разгледзеўшы ўсе назвы, не складана заўважыць, што месяц мог атрымаць сваё імя з-за свайго «характару», гэта значыць прыродных асаблівасцяў, а таксама па назве свята, які адзначалі ў гэты перыяд. Назвы месяцаў утварыліся таксама ад імя багоў у

старажытных славян. Адзначаны факты, калі назвы месяцаў звязвалі з імем якога-небудзь знакамітага гістарычнага героя.

Па выніках работы створаны інтэрактыўны каляндар, які размешчаны на сайце школы.

Літаратура:

1. Байкоў, М.Я., Некрашэвіч, С. М. Беларуска-расійскі слоўнік./ М. Я.Байкоў, С. М. Некрашэвіч. – Мн., 1925
2. Вячорка, В.Р., Шупа, С., Ластоўскі, В. Ю. Беларуская мова.
3. Энцыклапедыя./ В. Р. Вячорка, С.Шупа, В. Ю. Ластоўскі. – Мн., 1994
4. Кабінет-музей беларускай культуры філалагічнага факультэта БДУ [Электронны рэсурс] / Рэжым доступу: <http://museum.na.by/calendar/3/>. – Дата доступу: 17.09.2023
5. Насовіч, І. І. Слоўнік беларускай мовы./ І. І. Насовіч. – Мн., 1983
6. Тлумачальны слоўнік беларускай мовы [Электронны рэсурс] / Рэжым доступу: <http://www.skarnik.by/tsbm>. – Дата доступу: 23.10.2023

ОПРЕДЕЛЕНИЕ СОДЕРЖАНИЯ ВИТАМИНОВ Р И С В КОЖУРЕ И СОКЕ ЦИТРУСОВЫХ

Петренко Е.О.,

*обучающаяся 8 класса ГУО «Средняя школа № 32 г. Могилева»,
г. Могилев, Республика Беларусь*

Научный руководитель – Реут Е.А., учитель химии

Здоровье человека зависит от множества факторов. Один из которых – это состояние капилляров, которые влияют на общее состояние организма в целом. Организм человека постоянно должен пополняться витаминами, которые содержатся в продуктах питания. Основными поставщиками витаминов являются цитрусовые, именно они богаты витаминами С, А, Р, В, Е, минералами, пектином и клетчаткой, а кожура цитрусовых содержит эфирные масла. Витамин Р связан с витамином С, так как он повышает активность аскорбиновой кислоты, помогает её лучшему усвоению [1].

Поэтому целью работы является исследование химического состава цитрусовых и вторичное использование их кожуры.

Цель будет реализована посредством выполнения следующих задач:

1. Определить качественное и количественное содержание водорастворимых витаминов С и Р в кожуре и соке цитрусовых.

2. Провести сравнительный анализ химического состава кожуры и мякоти цитрусовых.

3. Разработать рекомендации по вторичному использованию кожуры цитрусовых.

Объект исследования: плоды лимона, апельсина и грейпфрута.

Предмет исследования: качественный и количественный анализ витаминов С и Р.

В результате изучения литературных источников о химическом составе цитрусовых был описан их химический состав и их отличительные свойства. Также изучено их применение в разных областях производства.

Экспериментальная часть проводилась в несколько этапов:

1. Качественный химический анализ.

2. Титриметрический анализ.

3. Математический (подсчёт данных, обработка полученных результатов).

Результаты. Используя йодометрический метод, определяли содержание витамина С в кожуре и мякоти цитрусовых (лимоне, апельсине и грейпфруте). На основании результатов эксперимента можно сделать вывод, что самое большое содержание витами-